

Institut české levice, z. ú. a MěV KSČM v Ostravě
zvou společně na

Michálkovický odborný seminář
na žhavé téma

**CO MRZAČÍ
DŮCHODY
A KUDY
K NÁPRAVĚ**

Varianta KSČM = stálá parametrická optimalizace důchodového systému ČR.

Jsme pro udržení solidárního důchodového systému
a proti systémovým změnám!

Miroslav Opálka

Něco málo úvodem

Geneze důchodového zajištění

- ❖ Za feudalismu bylo sociálně zabezpečeno jen úřednictvo, které zajišťovalo šlechtické úřední povinnosti. Pro poddané sociální funkci plnily vícegenerační rodiny (zemědělská výroba - výměnek) a na zásah vládců byla zaváděna chudinská péče prostřednictvím církví, místních vrchností, cechů a obcí (daně na chudé, právo na žebrotu).
- ❖ Počátky kapitalismu doprovázelo sestěhování lidí do měst, což bylo příčinou jejich odtržení od zemědělské a rodinné vyživovací základny. Při ztrátě schopnosti dělníků vyrábět dochází bez náhrady i k jejich ztrátě obživy. Stát sociálně zajišťuje jen státní a veřejné zaměstnance a vojenské veterány. Proto vznikají dělnické podpůrné spolky a soukromé pojišťovny cechů (bratrské pokladny v hornictví apod.).
- ❖ Války a špatné životní podmínky vedou v Evropě v 19. století k nespokojenosti dělnictva i buržoazie, k velkým bouřím a revolucím. Proto německý kancléř O. Bismarck - po potlačení odporu - zavádí vedle perzekucí i širší sociální zabezpečení pro nemajetné. Dnes bychom řekli, že hledá sociální smír. Po jeho vzoru v 80. letech 19. století postupuje v R-U i hrabě E. Taaffé (předseda vlády), ale stačil prosadit pro širší vrstvy pouze úrazové a nemocenské pojištění.

Bismarckův průběžný model

V roce 1881 německý kancléř Otto von Bismarck představil Říšskému sněmu mj. revoluční myšlenku. Její podstatou byla **vládou zajišťovaná finanční podpora seniorů formou důchodů**.

Pod tlakem svých sociálně-demokratických oponentů si i on uvědomil, že spokojenost dělníků je klíčovým předpokladem maximálního výkonu německé ekonomiky a zamezení lidových bouří. Potíž byla s věkovou hranicí 70 let, která se prakticky kryla s tehdejší střední délkou života. I proto o 27 let později – tedy v roce 1916 – Německo snížilo věkovou hranici pro odchod do důchodu na 65 let.

V důchodovém zajištění jsou střety koncepcí stále

- ❖ V nové ČSR vedly vládu k řešení sociálního zákonodárství zejména politické důvody. Přesto až 1. července 1926 vstoupil v platnost zákon č. 221/1924 Sb., o sociálním pojištění (v nemoci, invaliditě a stáří). Na svou dobu příkladný i pro Evropu. Zákon o starobních důchodech rolníků však pro odpor velkostatkářů v platnost nevstoupil.
- ❖ Po 2. světové válce byl sveden politický střet o koncepci národního pojištění s koncepcí stavovského pojištění. Proto zákon č. 99/1948 Sb., o národním pojištění, vstupuje v platnost až 1. října 1948, a mj. rozšiřuje důchodové zabezpečení i na samostatně hospodařící občany. I ten byl částí Evropy vzorem. Po něm dochází k přijetí celé řady novel v duchu široce pojatého sociálního pojištění garantovaného státem pro nejširší veřejnost. Věk odchodu do důchodu se v roce 1948 snížil na 60 let s podmínkou platit aspoň 20 let pojistné. Další novely následovaly. Např. v roce 1964 byl zaveden odlišný věk odchodu do důchodu pro muže (60) a ženy (57, mínus rok za dítě). Na rostoucí rozdíly mezi mzdami a důchody pak vláda reagovala úpravou v r. 1988, po jejímž zavedení dosahoval starobní důchod průměrně 61 % z čisté mzdy.
- ❖ Postupné změny důchodového systému byly zahájeny po politickém a majetkovém převratu v 90. letech minulého století. Jednotný systém zrušil důchodové kategorie, ale ponechal privilegia u ozbrojených složek. Zavádí se jednotné pojistné, jen pro odvody u OSVČ jsou stanoveny výjimky. Zákonem č. 42/1994 Sb. je zaveden další - soukromý pilíř důchodového systému - penzijní připojištění a zákonem č. 155/1995 Sb. se spouští rozsáhlá reforma solidárního státního pilíře. V dalších letech jsou přijímány novely (přes 80) s parametrickými úpravami (od r. 2004 je DP ve výši 28 %). Postupně pracuje 8 důchodových komisí!

Ekonomické limity

Transformace národního hospodářství se minula se sliby

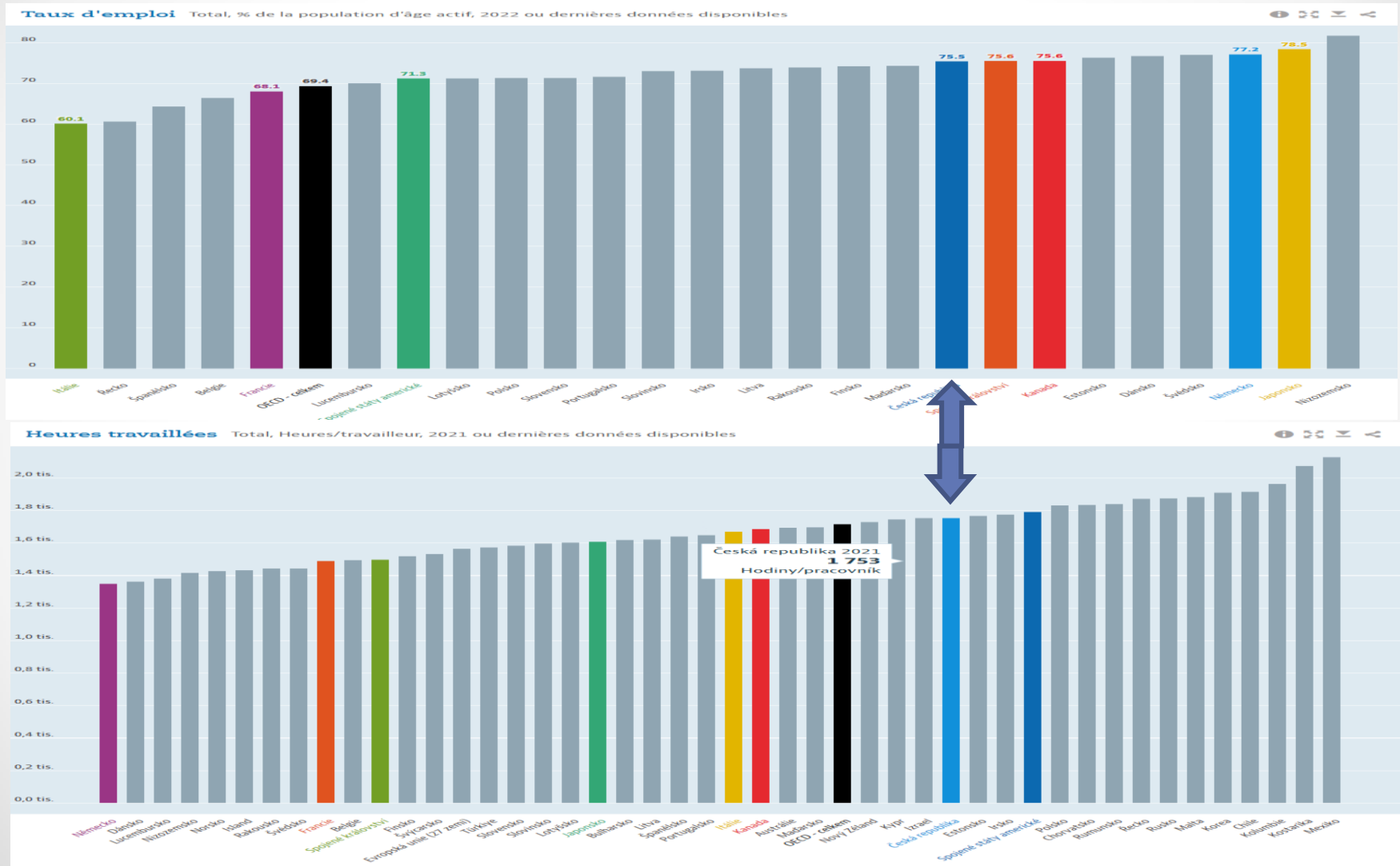
- ❖ ČSSR byla v r. 1989 minimálně zadlužena, cca 114 mld. v Kč. Evidovaly se sice nějaké nedobytné pohledávky a rovněž vnitřní zadluženost, nedostatek kvalitního spotřebního zboží, či zaostávání v produktivitě práce, efektivitě práce a řízení, vědeckotechnickém rozvoji a úrovni mezd v porovnání k EU15. Stát však disponoval s obrovským státním majetkem a vytvářel fond pro zásadní transformaci národního hospodářství.
- ❖ Po politickém a majetkové převratu přišel stát o zdroje, většinu svého majetku (odhaduje se až na 3 bil. Kč). Prošel vlnami inflací, ztrátou trhů, výroby, kapacit a zvýšil svou zadluženost. Dnes již registrujeme celkový státní dluh ve výši cca 3 bil. Kč!
- ❖ Bylo tedy navíc utraceno, obrazně řečeno, na 6 bil. Kč (3 + 3), které však ČR za uplynulých 33 let nevytvořila! Majetek je vyprodán a dluhy, jejichž jistina se vůbec neumožuje, generují dluhovou službu. V r. 2025 již budeme ročně hradit na 100 mld. Kč!

Transformace výrazně omezila příjmy do veřejných rozpočtů

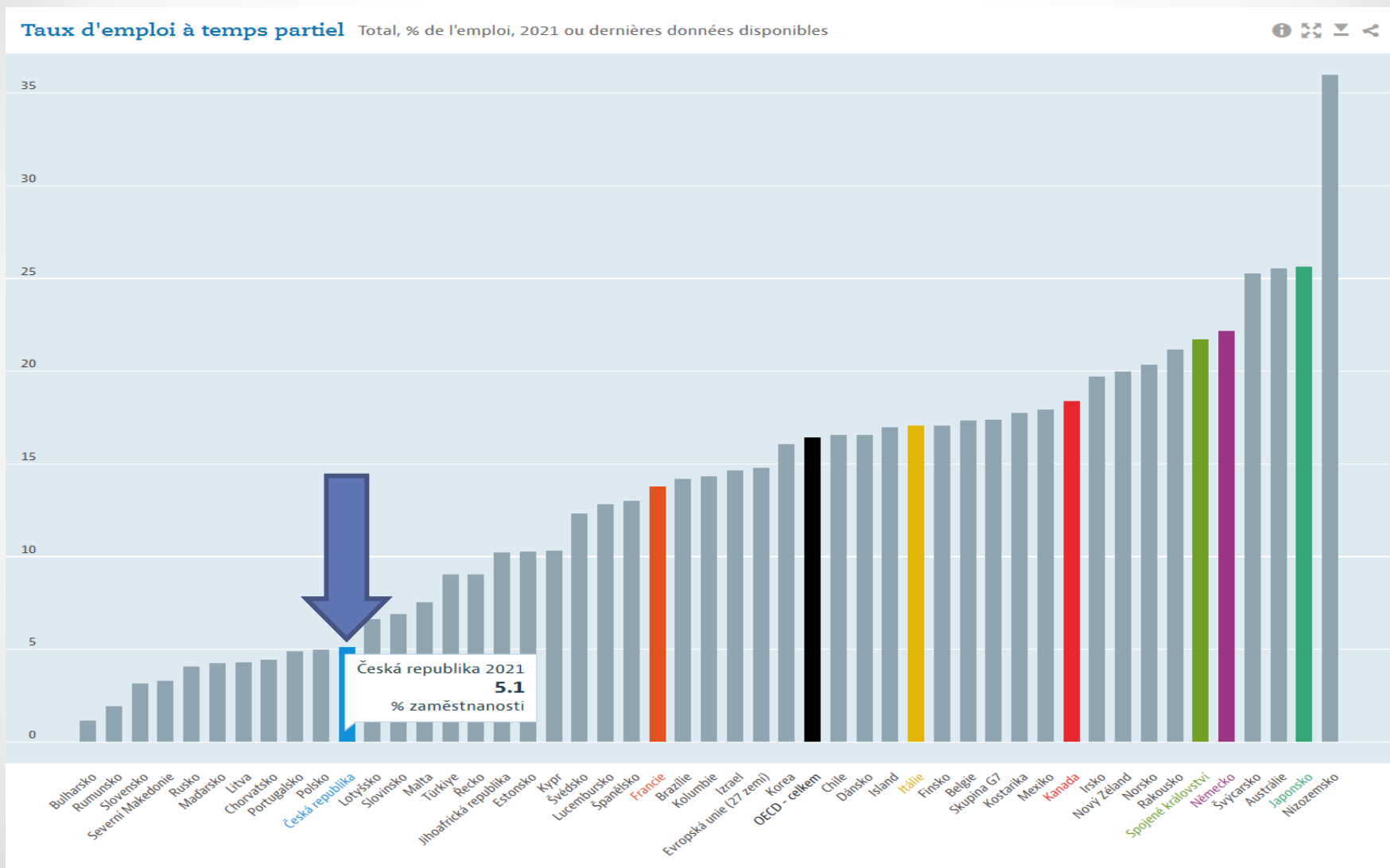
- Vlastnická struktura základních fondů – prostředků přelévá většinu zisků do zahraničí a do spotřeby majitelů těchto fondů.
- Vysoká zadluženost utlumuje využívání volných finančních prostředků státu, řady firem, obcí i občanů v sociální sféře.
- Snižování daní a odvodů do státních a veřejných zdrojů vyvolává dominový efekt i v návrzích na snižování mandatorních výdajů, případně na rozprodej zbytků státního majetku či zvyšování zadlužování státu.
- Nevýkonnost ekonomiky je ovlivněna i šedou zónou a tím řadou nezaměstnaných, jejichž daně a pojistné chybí na straně státních a veřejných příjmů.
- Pravicové návrhy úmyslně uplatňují faktory ekonomické destabilizace státního důchodového systému namísto jeho ekonomické (i vícezdrojové) stabilizace.

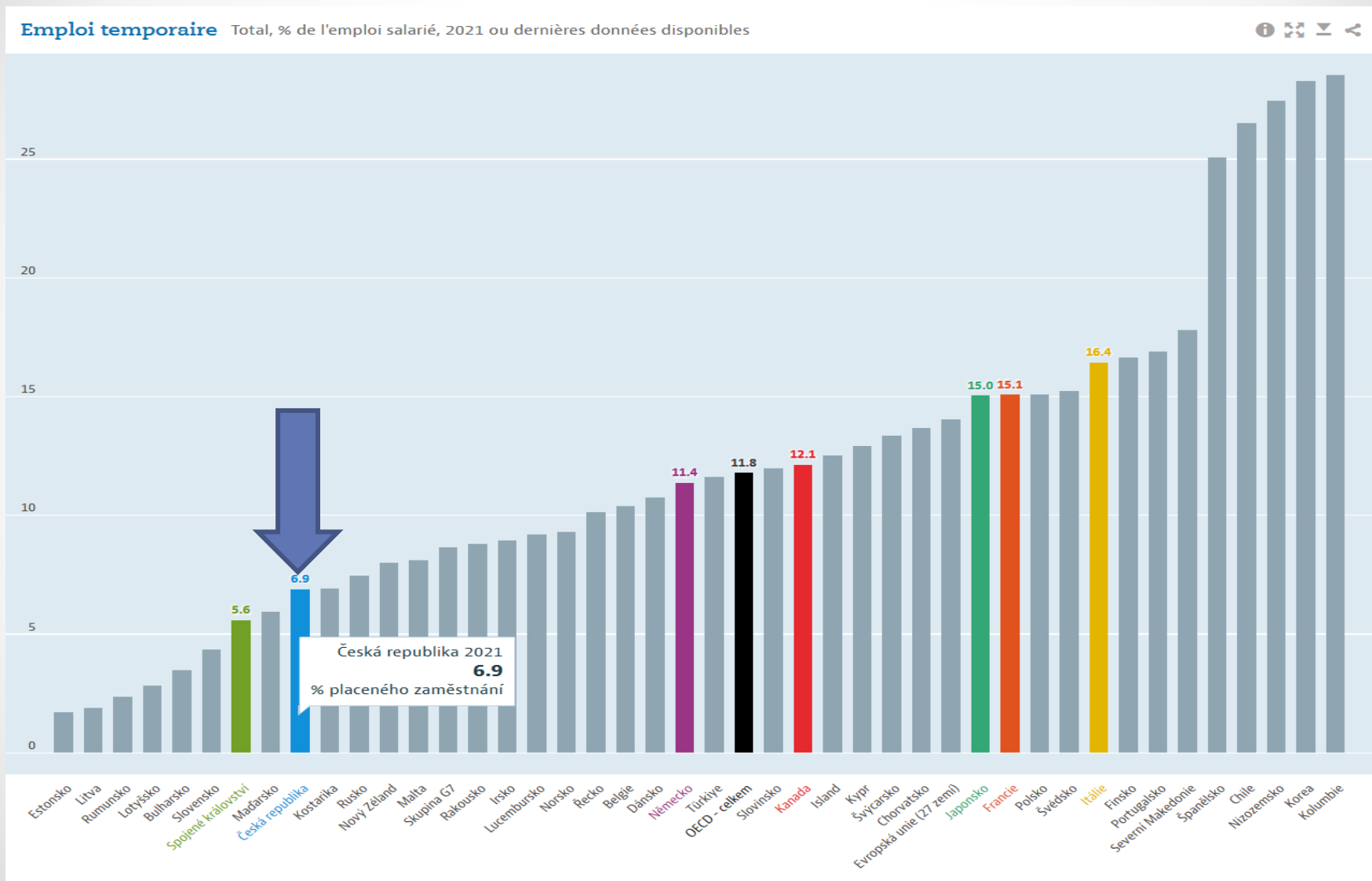
Zaměstnanost produktivního obyvatelstva v ČR v % a průměrný počet hodin na jednoho pracovníka

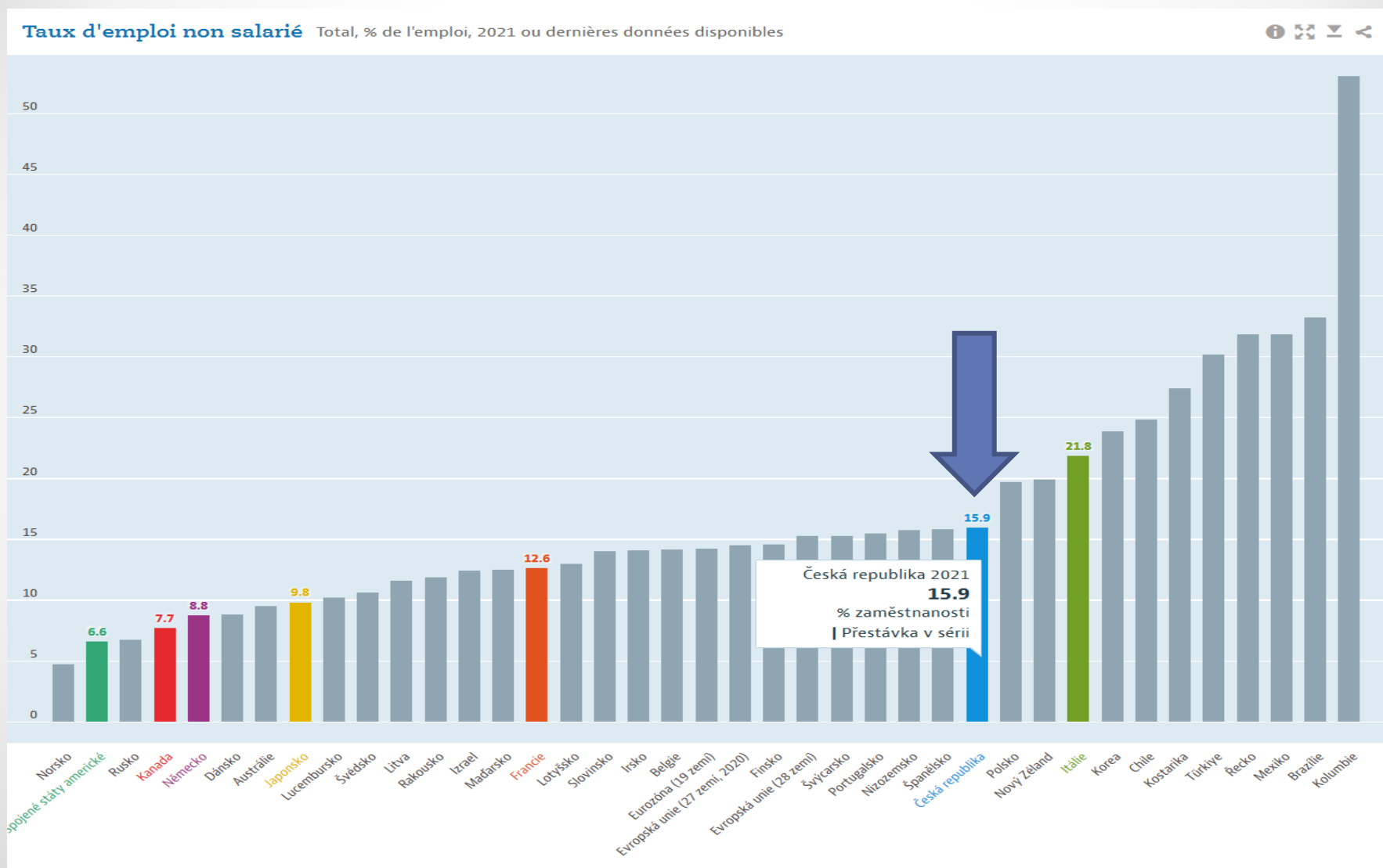
Míra zaměstnanosti na částečný úvazek k % zaměstnanosti

Míra přechodné zaměstnanosti k % zaměstnanosti

Míra samostatné výdělečné činnosti k % zaměstnanosti

Růst státního dluhu a jeho poměr k HDP

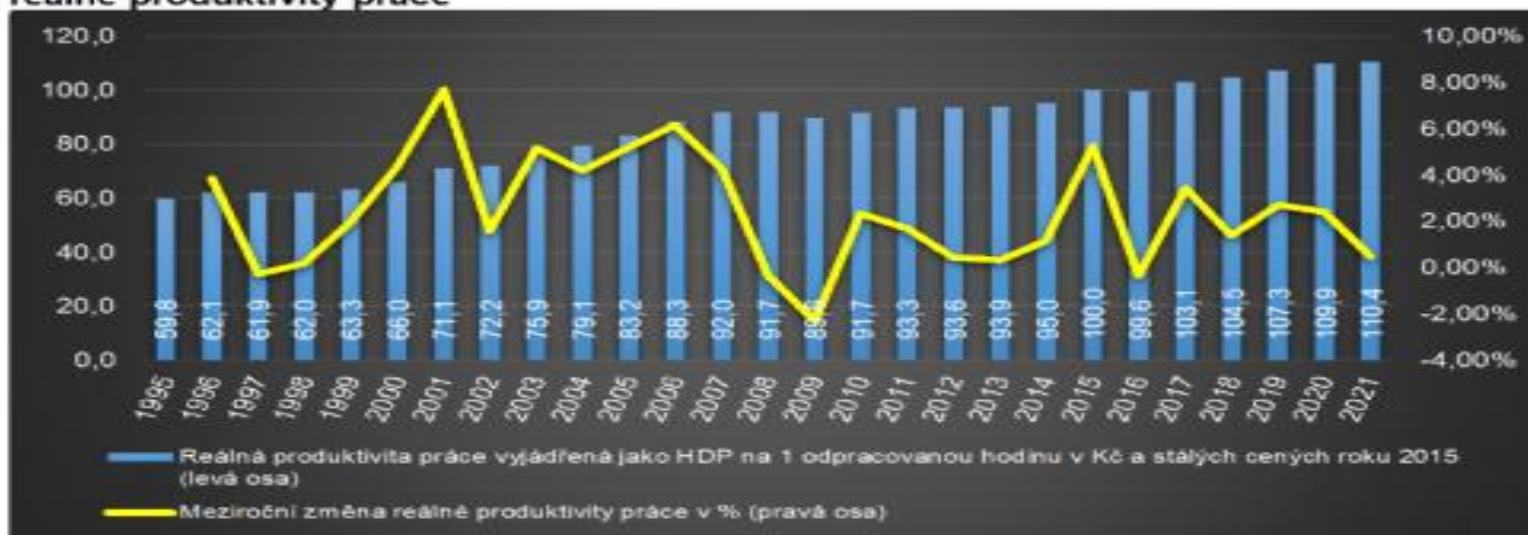
Výkonnost ekonomiky stojí na produktivitě práce

Rok 2023 má v ČR 250 pracovních dnů – dovolená x 8h = pracovní fond (+ 10 svátků)

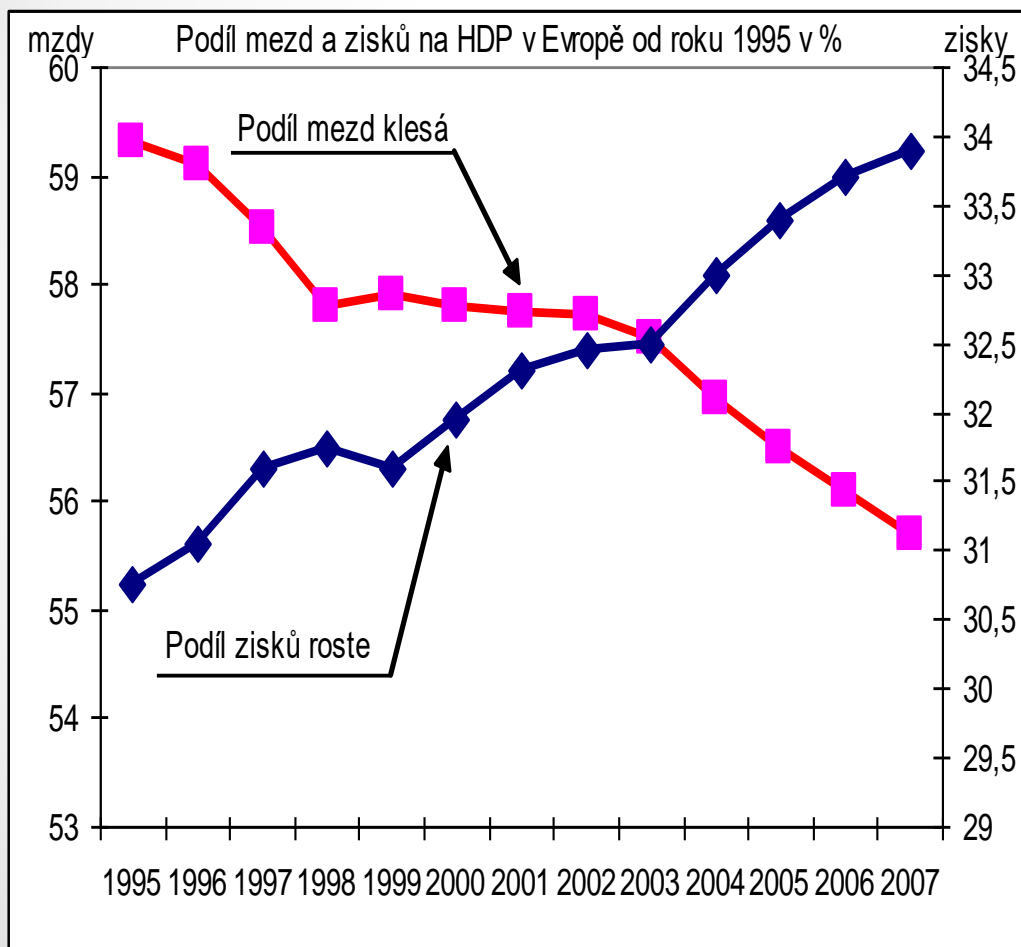
Produktivita práce		
Země	Odpracované hodiny za rok	HDP na hodinu a osobu
Rusko	1982	25.9
Polsko	1929	29.7
Turecko	1855	31.4.
Estonsko	1889	31.4
Maďarsko	1886	31.6
Česko	1784	34.8
Portugalsko	1691	35.3
Řecko	2034	36.2
Slovensko	1785	38.1
Slovinsko	1537	42.8

Zdroj: [OECD](#) (výběr deseti zemí s nejnižší produktivitou práce)

Graf č. 2 Reálná produktivita práce - HDP na 1 odpracovanou hodinu a meziroční změna reálné produktivity práce

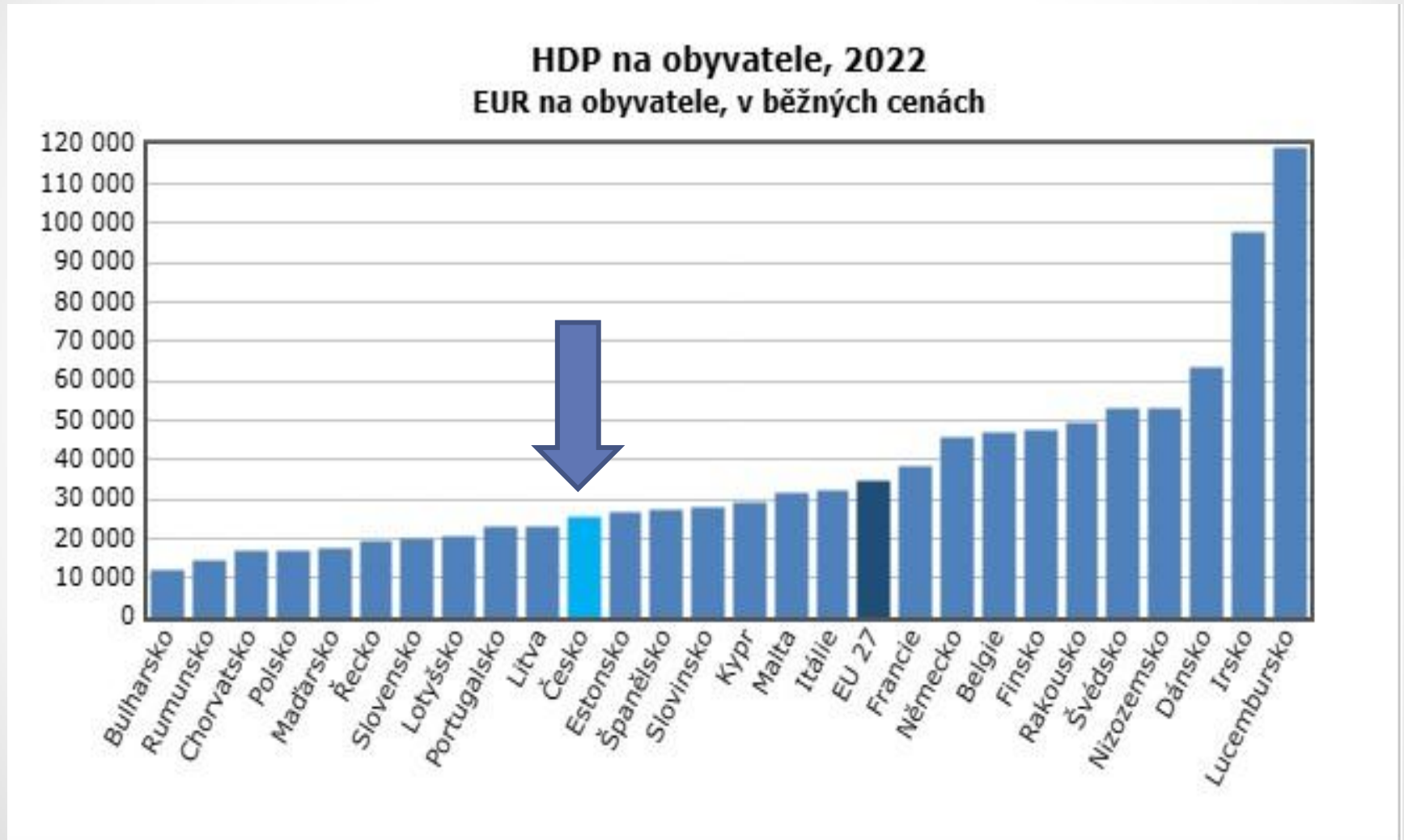

Stupeň vykořisťování stoupá a rozdíly mezi státy zůstávají

Země	HDP na hlavu v PPS (podíl na průměru EU)	Hrubá měsíční mzda v PPS (podíl na průměru EU)	Rozdíl (v procentních bodech)
Česká republika	84 %	62 %	22 p.b.
Švédsko	124 %	107 %	17 p.b.
Litva	74 %	58 %	16 p.b.
Estonsko	73 %	58 %	15 p.b.
Slovensko	76 %	61 %	15 p.b.
Německo	124 %	110 %	14 p.b.
Nizozemsko	130 %	118 %	12 p.b.
Rakousko	128 %	117 %	11 p.b.
Rumunsko	54 %	45 %	9 p.b.
Lotyšsko	64 %	56 %	8 p.b.
Kypr	85 %	78 %	7 p.b.
Maďarsko	68 %	62 %	6 p.b.
Portugalsko	78 %	73 %	5 p.b.
Polsko	68 %	64 %	4 p.b.
Itálie	97 %	95 %	2 p.b.
Bulharsko	45 %	44 %	1 p.b.
Finsko	110 %	109 %	1 p.b.
Irsko	132 %	133 %	- 1 p.b.
Francie	107 %	109 %	- 2 p.b.
Řecko	72 %	75 %	- 3 p.b.
Malta	85 %	88 %	- 3 p.b.
Velká Británie	108 %	111 %	- 3 p.b.
Belgie	119 %	124 %	- 5 p.b.
Dánsko	124 %	132 %	- 8 p.b.
Španělsko	93 %	101 %	- 8 p.b.
Slovinsko	83 %	95 %	- 12 p.b.
Lucembursko	263 %	285 %	- 22 p.b.

Výkonnost hospodářského růstu odpovídá koloniálnímu postavení ČR

V ČR stále kvete černá a šedá ekonomika

„...Hrubý domácí produkt české ekonomiky vykazuje mezi evropskými ekonomikami v porovnání s koncem předcovidového období, 4. kvartálem roku 2019, bezkonkurenčně nejhorší výsledek - 0,9 procenta...

A to vše platí i v době, kdy jsme jednou z mála evropských zemí, ve které je dlouhodobý trend počtu obyvatel pozitivní a dnes navíc „přitvrzený“ přísunem ukrajinských migrantů. Tedy, práci má, skoro každý, většina zaměstnavatelů stále hledá „lidi“, a ti „nejsou“, ale **hrubý domácí produkt, přidaná hodnota české ekonomiky, je nižší, než byl takřka před pěti lety...**

Můžeme spekulovat i o tom, že pozastavení EET a dalších daňovou disciplínu zvyšujících opatření za covidu a jejich následné nezavedení pětikoalicí prostě **přesunulo část ekonomických aktivit našich občanů a jejich firem mimo ekonomickou statistiku...**

Je absurdní generovat propad ekonomiky s jednou z nejnižších nezaměstnaností v Evropě...“ (Citace: Miroslav Singer, 22. 5. 2023)

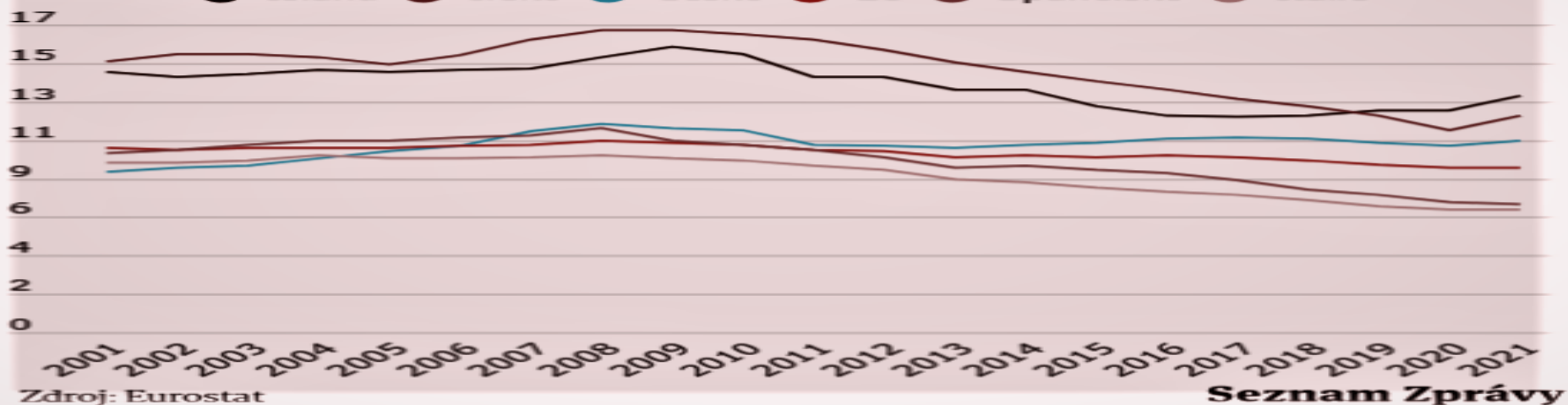
Demografické limity

Porodnost v EU i v ČR klesá a migrace nás nespasí (spíše naopak)

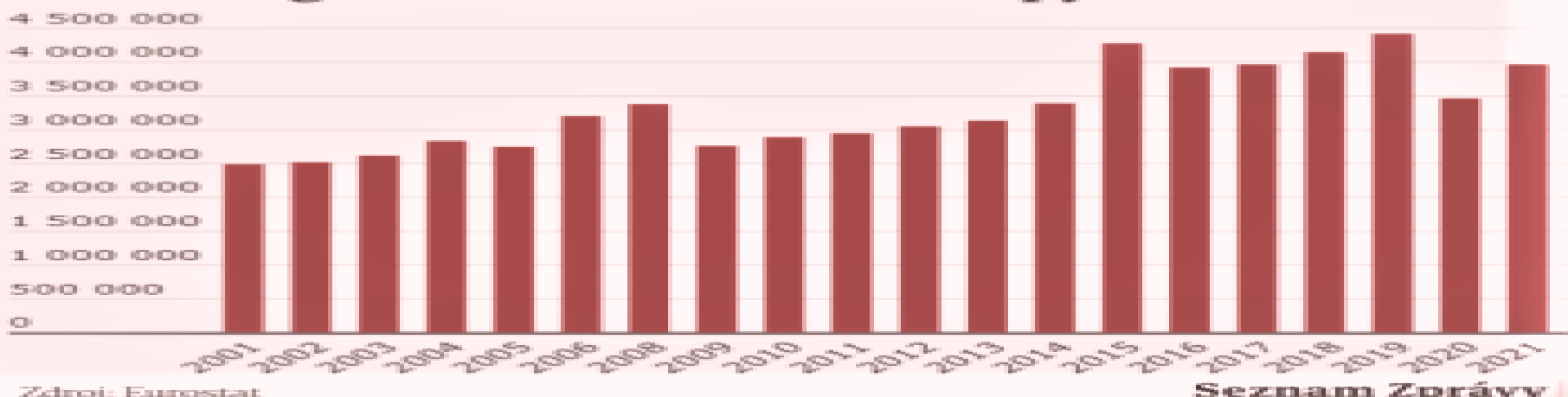
Hrubá míra porodnosti

Počet nově narozených dětí na 1.000 obyvatel

● Island ● Irsko ● Česko ● EU ● Španělsko ● Itálie

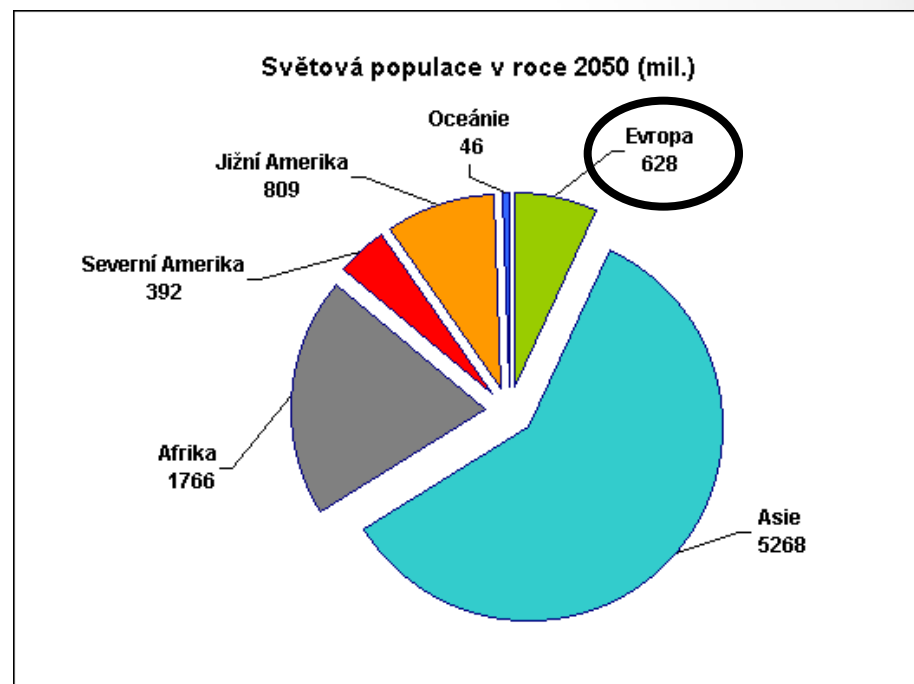
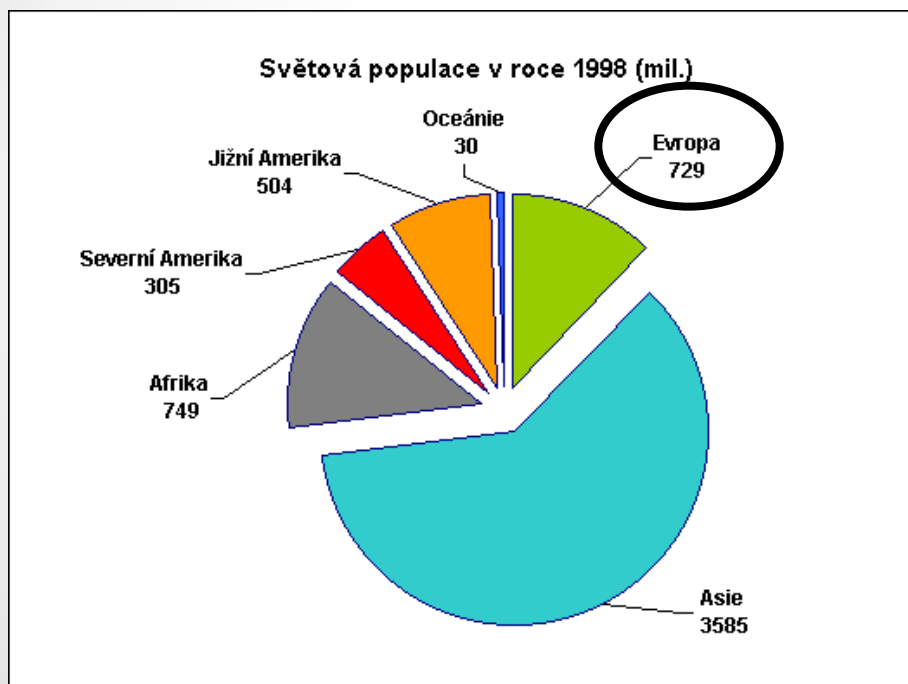

Počet migrantů mířících do Evropy v letech

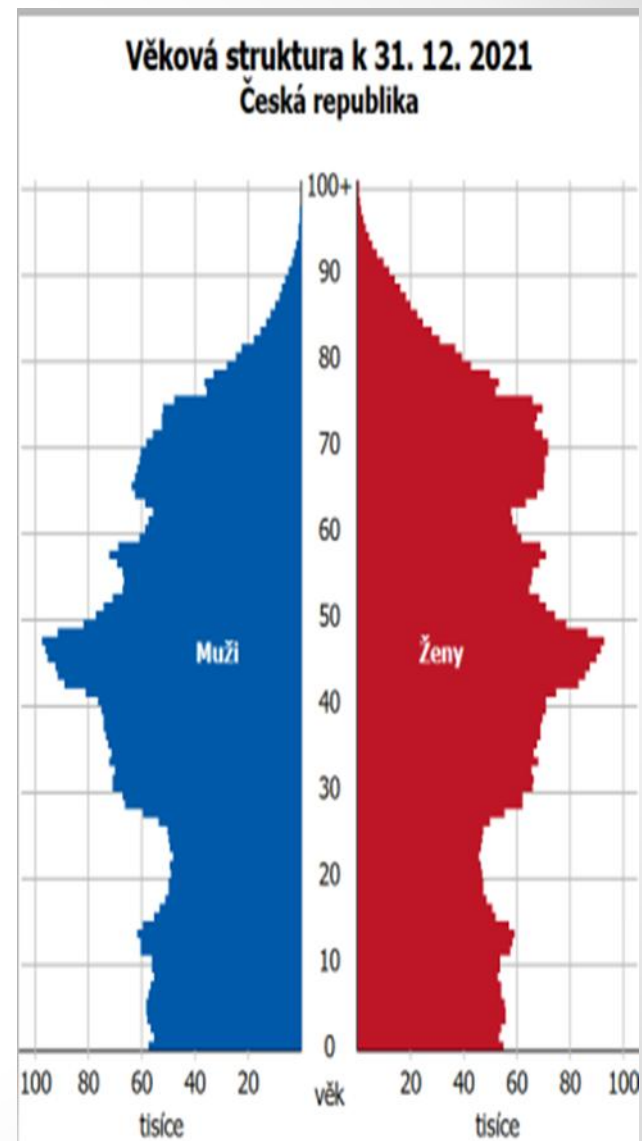
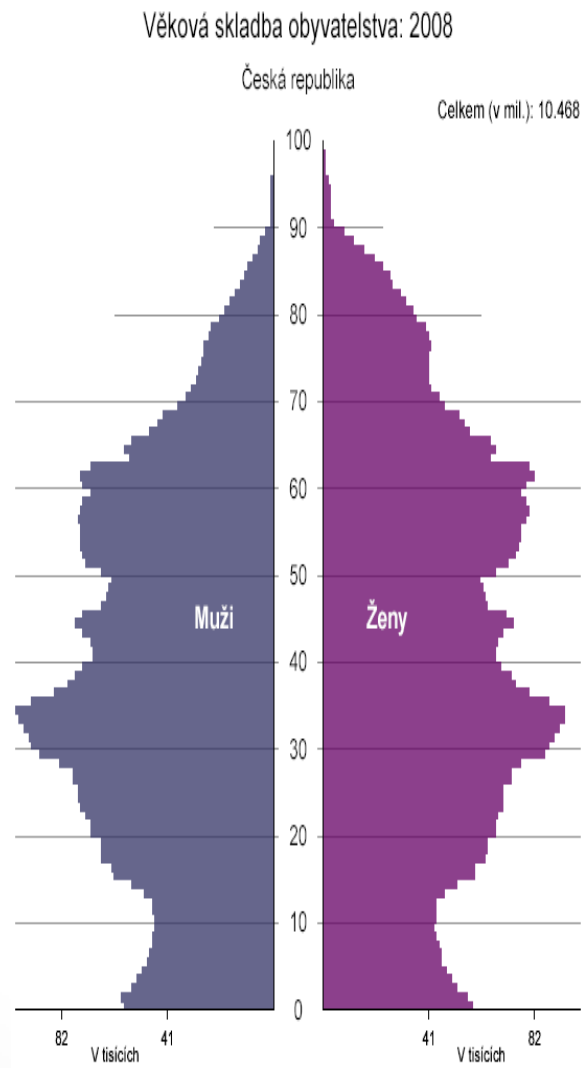
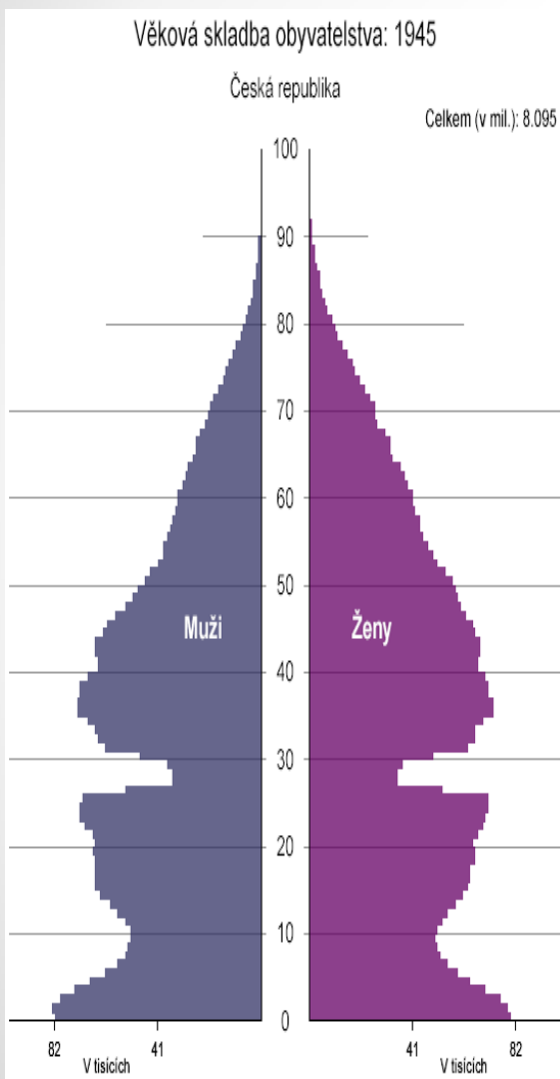

V Evropě se předpokládá pokles populace za 50 let o 14 %

Demografický odhad předpokládá pokles evropské populace za 50 let o 101 mil. obyvatel. A to bez válek!

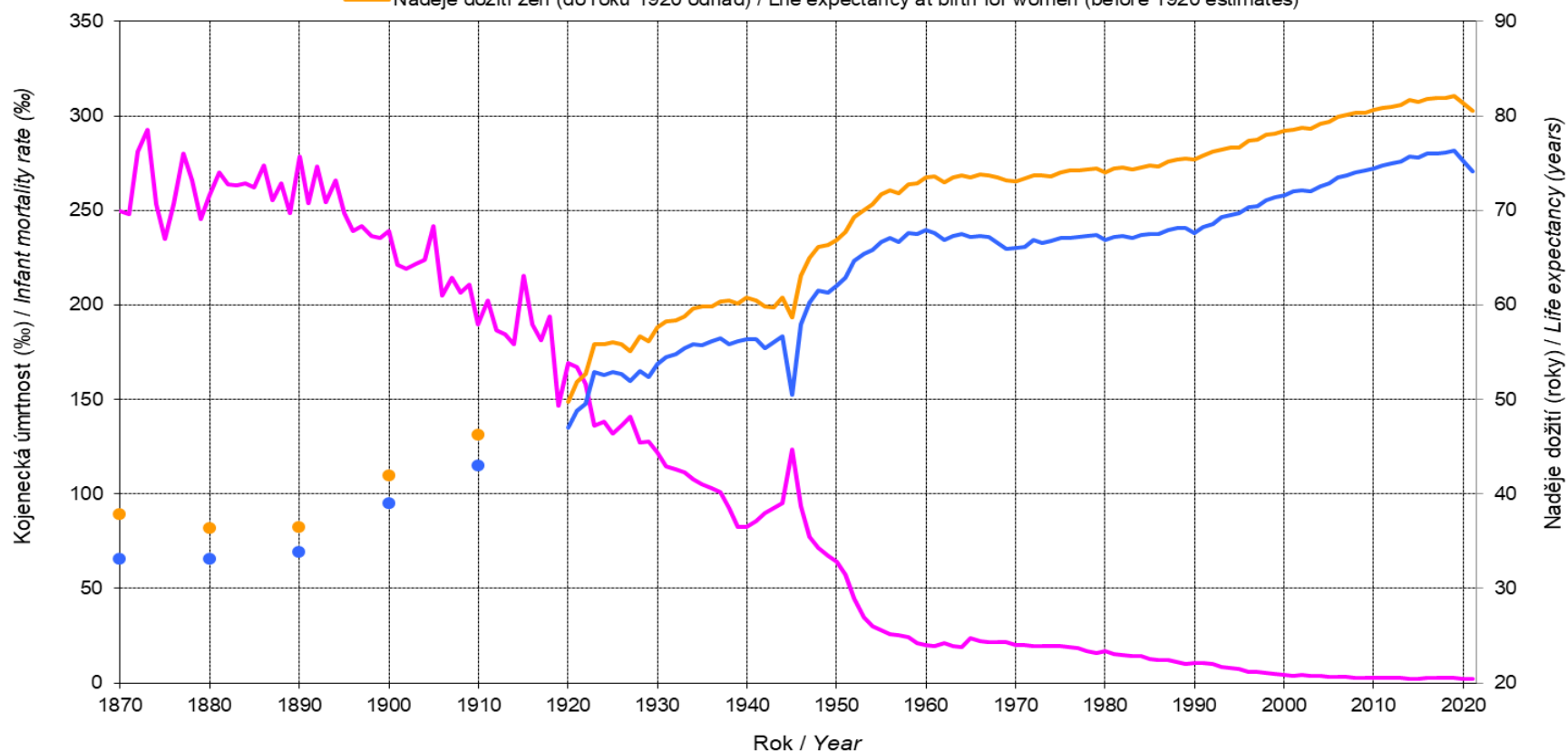
Demografické limity – proměny v čase

Naděje dožití a nečekaný propad u COVIDu

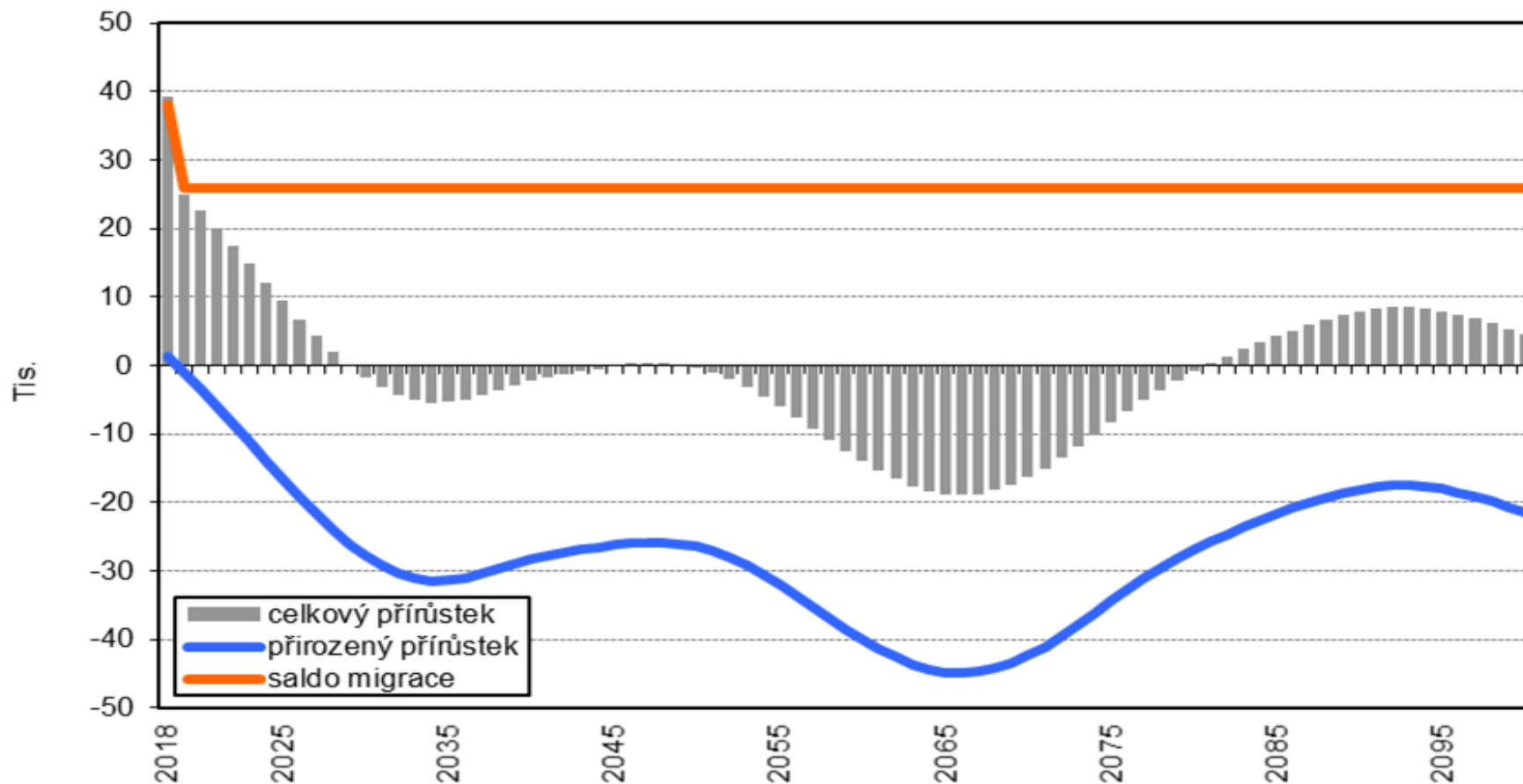
Naděje dožití při narození a kojenecká úmrtnost, 1870–2021
Life expectancy at birth and infant mortality rate, 1870–2021

- Kojenecká úmrtnost / Infant mortality rate
- Naděje dožití mužů (do roku 1920 odhad) / Life expectancy at birth for men (before 1920 estimates)
- Naděje dožití žen (do roku 1920 odhad) / Life expectancy at birth for women (before 1920 estimates)

Projekce přírůstku a úbytku obyvatelstva do r. 2100

Očekávaná struktura přírůstku obyvatel do roku 2100
(střední varianta projekce)

Pramen: Projekce obyvatelstva ČR do roku 2100, Český statistický úřad, listopad 2018

Politické a sociální limity

Co rovněž ovlivňuje změny v důchodovém systému

- politické priority
- protichůdné zájmy
- důvěra v důchodový systém
- přístup k solidaritě, zásluhovosti a spravedlnosti
- aktuální a připravovaná legislativa
- síla zaměstnavatelů a jejich svazů
- síla odborů, zájem pracujících participovat na řízení
- politické složení parlamentu
- nadnárodní vlivy (OECD, MMF, SB, EK, OSN...)
- aktivita či pasivita veřejnosti a aktivistů
- tlak rozhodujících médií
- názory upřednostňované odborné veřejnosti
- veřejné mínění
- dopady mezinárodního dění
- životní úroveň a její jistoty ...

Je obtížné hledat konsensus tam, kde jsou zájmové rozpory

Jak na stabilizaci důchodového systému (důchodovou reformu)

Princip sociální spravedlnosti

Přístup k pojetí tohoto principu názorově polarizuje protichůdné ideové proudy. Taktéž jednotlivé sociální skupiny pojmají obsah této kategorie různě, a to v souladu se svými individuálními či skupinovými, ale i virtuálními zájmy (převážně sobecky).

Jde tedy o historickou kategorii, jejíž obsah - definice není absolutní, ale v čase se mění. O její výklad, dílčí hlediska a přístupy je soustavně sváděn teoretický i politický střet.

Definice jsou různé, např.: Největší štěstí největšího počtu občanů. Vládnutí pro blaho všech a každého. Nespravedlnost není komu vytknout, je to jako prohra nebo výhra ve hře. Prostředek k zajištění stability společnosti jako celku. Každému podle svých schopností, každému podle jeho práce. Člověk člověku člověkem. Láska k bližnímu. Antagonistické rozdíly vyřeší jen systémová změna.

Bezděková komise propočítla návrhy jednotlivých politických stran

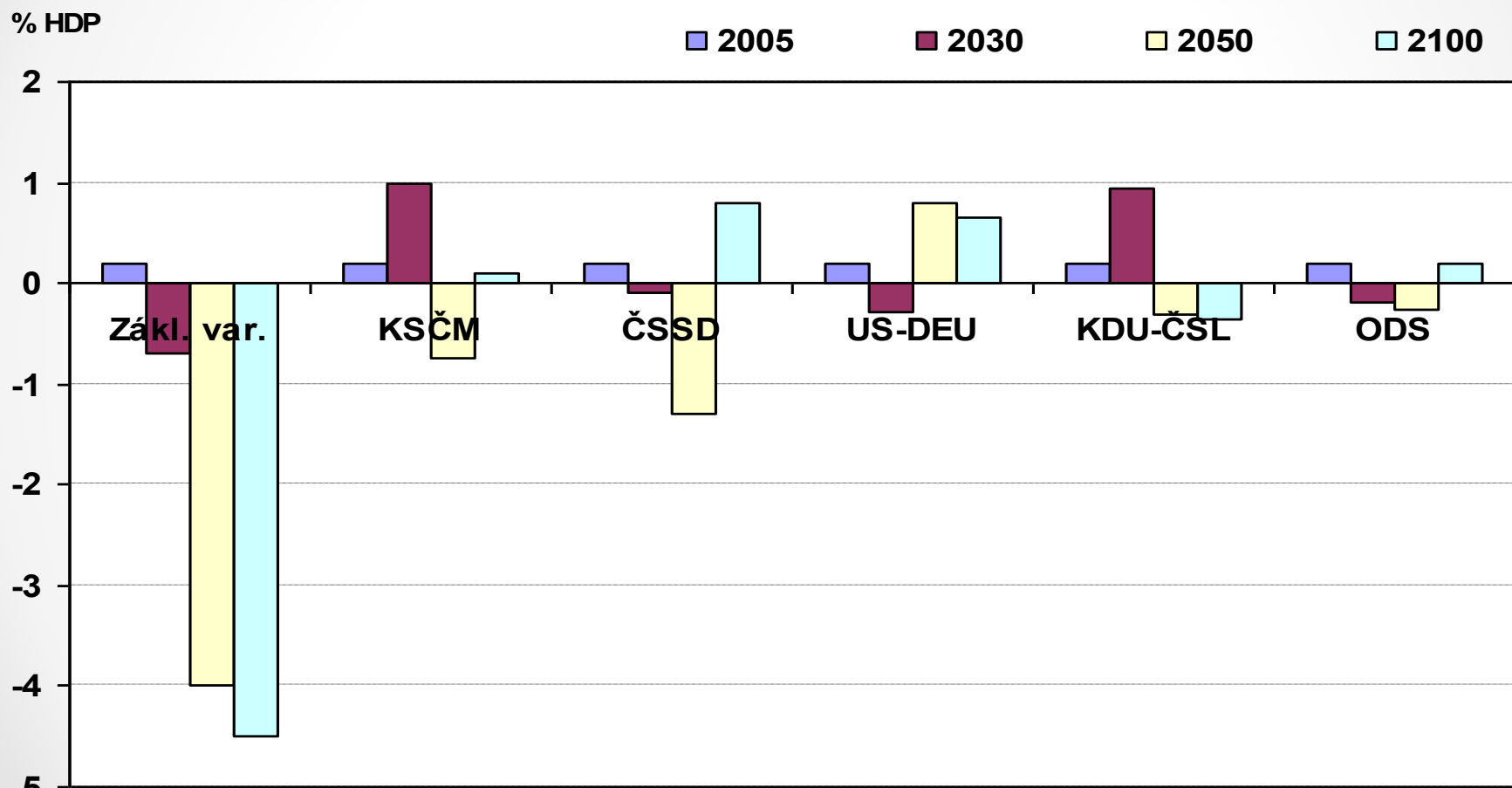

Unie svobody - Demokratická unie

UNIE

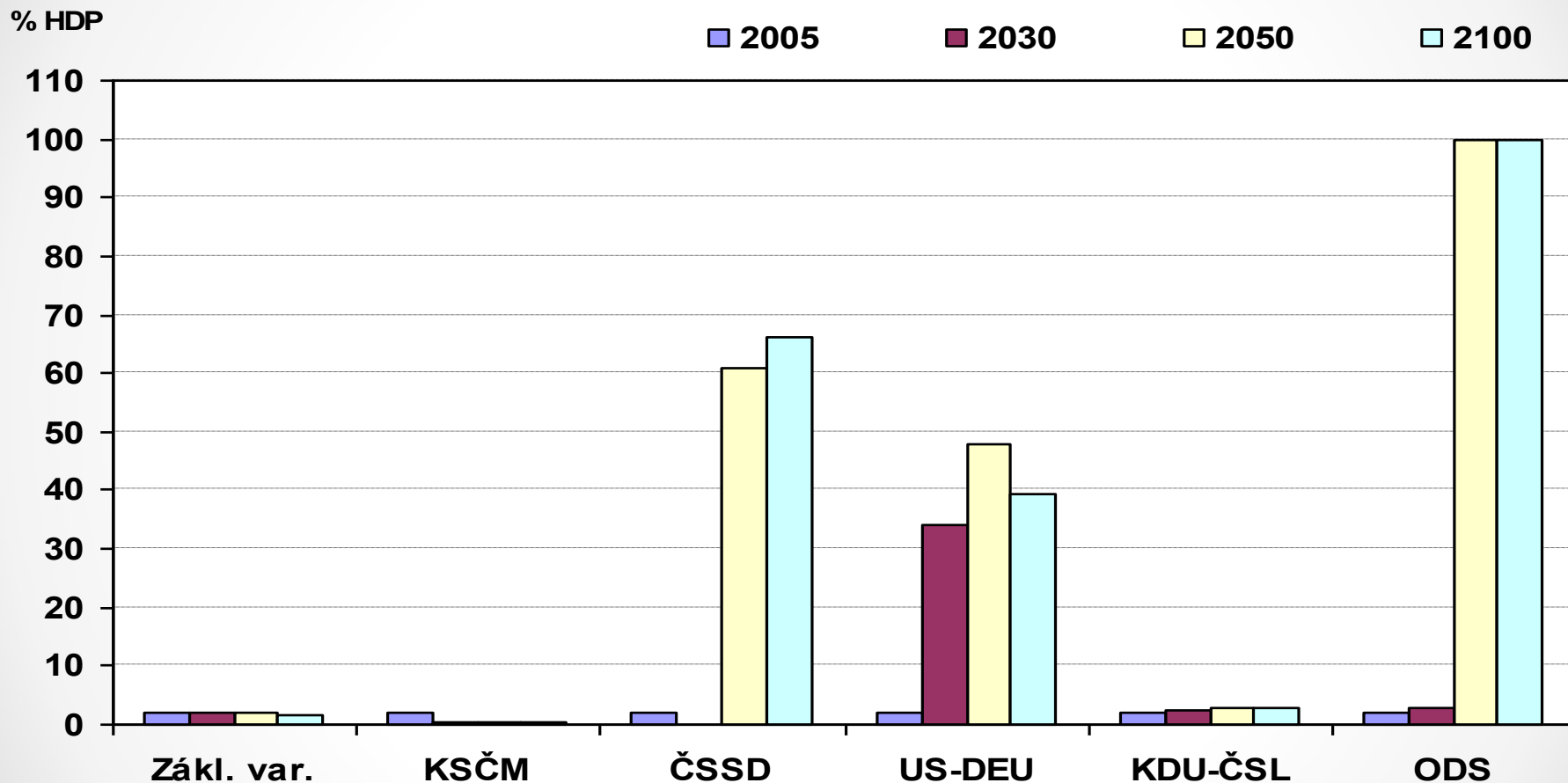

Propočet porovnání salda státního pilíře

Výšeč ze Závěrečné zprávy výkonného týmu společné komise – červen 2005

Propočet podílu nově přiznaných důchodů pod hranicí chudoby

Výšeč ze Závěrečné zprávy výkonného týmu společné komise – červen 2005

Hlavní motivace pravice k důchodové reformě

- Získat větší podíl privátní sféry na správě veřejných financí převedením části státního solidárního důchodového pojištění na ekvivalentní penzijní spoření v kapitálových fondech
- Převést kolektivní zodpovědnost na individuální, na každého jedince, neboť individuální obrana je slabá a vyřazuje odbory
- Snížit náklady na pracovní sílu za zaměstnance snížením výše odvodů zaměstnavatelem do důchodového pojištění
- Zrušit nebo alespoň snížit míru solidárního přerozdělování uvnitř systému ve prospěch vícepříjmových a zvýšit tak tlak na individuální zásluhovost, nebo zavést rovný chudinský důchod
- Omezit mandatorní výdaje státu a uvolnit zdroje na jiné výdaje

Priorita levice

Dlouhodobě finančně zajistit, stabilizovat, garantovat a chránit státní solidární důchodový průběžný pilíř tak, aby v něm byl vždy dostatek zdrojů.

Aby každý, kdo poctivě legálně pracoval a odváděl nekrácené důchodové pojistné, měl po celé stáří garantovaný solidní zasloužený státní důchod s možnostmi přilepšení ze zabezpečených dalších vlastních zdrojů.

Cíl levice

Zachovat takovou váhu státního důchodového pilíře, v rámci celého důchodového systému, aby tento zabezpečoval příjemce důchodu rozhodujícím dílem tak, aby byl nadále zachován poměr průměrného důchodu k průměrné mzdě nad hranicí 40 %. Další formy důchodového zajištění jednotlivců či jejich zaměstnavatelů je vhodné podporovat jako dobrovolné a státem právně chráněné před špatným zacházením.

Státní pilíř má být i nadále zásadní

Prostředkem dosažení stanoveného cíle je průběžná parametrická optimalizace (optimální nastavení parametrů - veličin) stávajícího důchodového systému tak, aby byl stále:

- ❖ finančně dlouhodobě stabilizovaný
- ❖ jednotný pro všechny kategorie pojištěnců
- ❖ povinný pro všechny pracující
- ❖ průběžně financovaný z důchodového pojištění a dalších stanovených zdrojů (vícezdrojově)
- ❖ dávkově definovaný a předvídatelný
- ❖ solidární příjmově i generačně
- ❖ legislativně zaručený a regulovatelný
- ❖ státem garantovaný

Návrhy parametrických úprav KSČM z r. 2005, které by po propočtení zajistily vyrovnanost státního pilíře až do r. 2100

Podstatou návrhu bylo urychlené vytváření finančního polštáře k překlenutí demografického zlomu

- ✓ Od r. 2006 zahájit realizaci Celonárodního programu zaměstnanosti
- ✓ Od r. 2006 přijmout účinná propopulační opatření a opatření řízené migrace
- ✓ Od r. 2007 vytvořit zvláštní účet státního důchodového systému (ZÚSDS) ke zhodnocování přebytků a dalších zdrojů (z privatizace, ze spotřebních daní aj.)
- ✓ Od r. 2007 přesunout platbu státu ze zrušených státních příspěvků na penzijní připojištění (soukromý - individuální 3. pilíř) do ZÚSDS (státní - kolektivní 1. pilíř)
- ✓ Od r. 2012 přesunout příspěvky na státní politiku zaměstnanost (1,6 %) z příjmů státního rozpočtu do ZÚSDS (což bude už po snížení velké nezaměstnanosti)
- ✓ Od r. 2015 zavést pro OSVČ plnou platbu na důchodové pojištění - minimálně ve výši průměrné mzdy v podnikatelské sféře (zrušení stropů, odvod ve výši 29,6 %)
- ✓ Od r. 2030 se posunuje po 4 měsících ročně hranice odchodu do důchodu do 65 let v případě naplnění 3 kritérií (nezaměstnanost, demografie, dožití ve zdraví)
- ✓ Od r. 2020 se na ZÚSDS převádí 10 % celostátního inkasa spotřebních daní (vícezdrojové financování – možno rozšířit i o ekologické daně)
- ✓ Od r. 2040 se zvyšuje sazba na důchodové pojištění na 32,6 % (z 29,6)
- ✓ Od r. 2060 se zvyšuje sazba na důchodové pojištění na 33,5 % (z 32,6)

Co je variantě KSČM vyčítáno

Zatěžuje veřejné finance (namísto úspor)

Jde o priority. Rodí-li se např. méně dětí, pak každý špás něco stojí.

Počítá se zapojením státního rozpočtu (namísto úspor)

Někdo musí zaplatit náhradní doby: úlevy OSVČ, rodičovskou, invalidní důchody...

Nezabraňuje růstu výdajů DP k HDP (růst z 8 % na 12 %)

Jde přece ve světě o obvyklý postup a naše vyrovnávání se vyspělým zemím.

Přenáší deficit mimo okruh DS na SR a na ekonomicky aktivní generaci

Na generaci, kterou důchodci vychovali! Nízké důchody = sociální podpora ze SR.

Počítá s finanční redistribucí příjmovou i náhradních dob (solidarita)

Solidarita je evropská tradice. Snaha o individualismus, který je sobecký, vybočuje.

Produkuje růst nezaměstnanosti jako sekundární efekt (pravděpodobně)

Toto je hypotéza liberální teorie – politický předpoklad bez důkazů.

Odrazuje ze setrvání na trhu práce (nevyplatí se déle pracovat)

Jde o tezi v protikladu s předchozí tezí. Motivace má být na straně solidních mezd.

Cesta KSČM - vytváření přebytků a jejich kumulací a zhodnocováním vytvořit rezervu na překlenutí demografického schodku byla zmařena

Po nástupu ministři P. Nečas s V. Tlustým a pak J. Drábek s M. Kalouskem zahájili práce na pravicové důchodové reformě po etapách a přes tzv. balíčky. Napřed vyvedli do SR nevelký naakumulovaný přebytek evidovaný na aktivech - důchodovém účtu, a přijali taková restriktivní opatření, že jimi zasypali navrhovanou cestu KSČM. Parametrickými úpravami omezili příjmovou stránku důchodového pojištění, ale i výši jednotlivých důchodů při výpočtech i valorizacích.

Za M. Marksové s A. Babišem jakož i J. Maláčové s A. Schillerovou se výrazně zvedaly výše důchodů, ale neřešily se s tímto krokem i vyvolané deficitní dopady v dlouhodobé bilanci důchodového účtu. Chyběla větší zodpovědnost.

Novou paniku a intenzivní volání po urychlené důchodové reformě přivítala, a dnes i živí, pětikoalice. Do díla se pustili M. Jurečka se Z. Stanjurou. Mantra - důchodová reforma – žije!

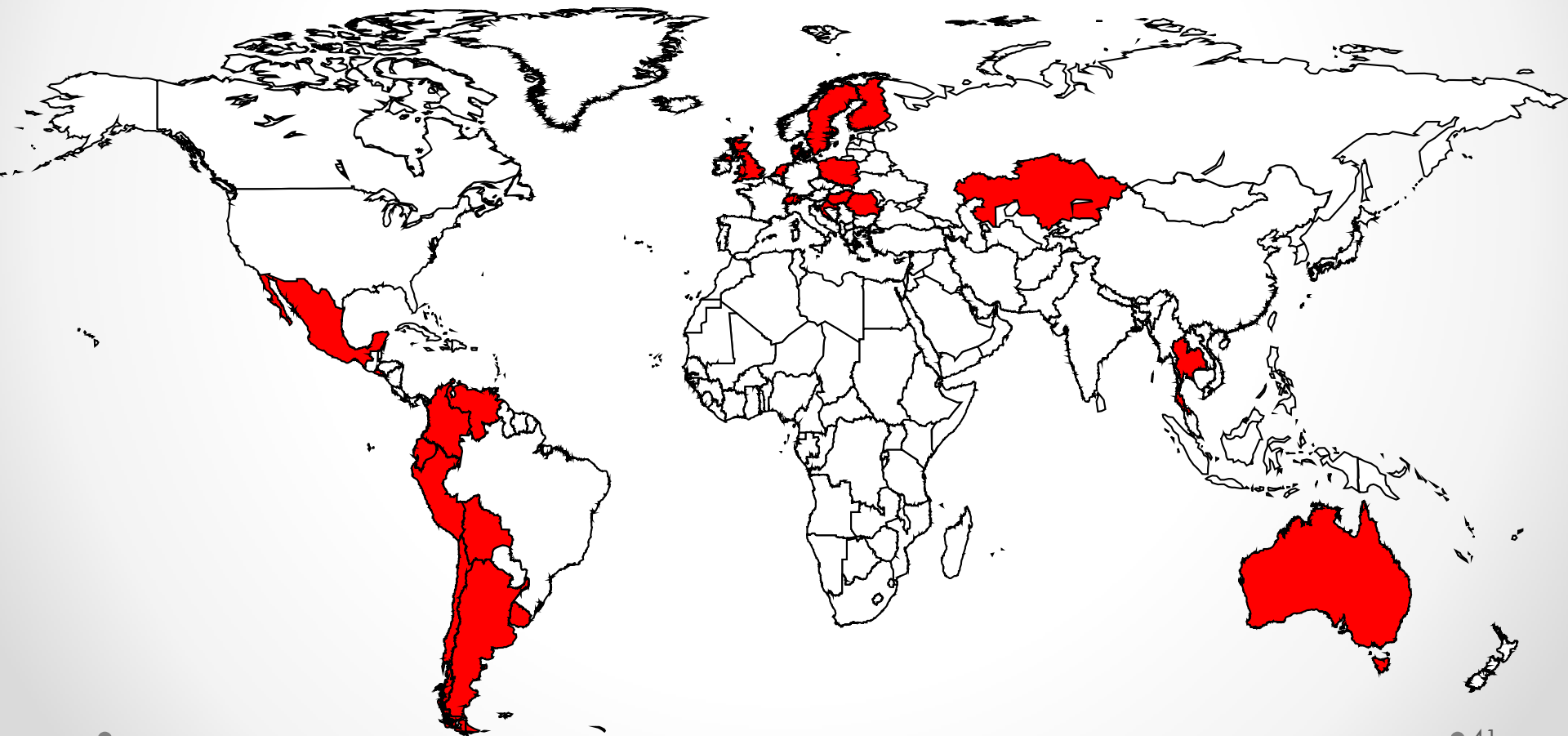
Banky čekají na svou příležitost

- Státy vyspělejšího světa jsou tlačeny k tomu, aby organizovaly své zaměstnance k individuálnímu privátnímu důchodovému zajištění, spravovanému nadnárodním bankovní sektorem.
- Není lepší a bezpečnější finanční produkt, než 40 let vybírat pojistné a pak ho 20 let vyplácet. Reklamu i náhončího dělá zdarma stát, který rovněž zajišťuje daňové úlevy a státní příspěvky. V ČR je tato podpora ve srovnání se světem mimořádná. Dnes jde asi o 20 mld. Kč ročně, ale jen pro ty majetnější, neboť úložka do 500 Kč nebude hodná státní podpory (dnes do 300 Kč).
- Zhodnocení vkladů závisí na vývoji světové ekonomiky, která není a nemůže být chráněná před krizovými cykly, krachy a bankroty.

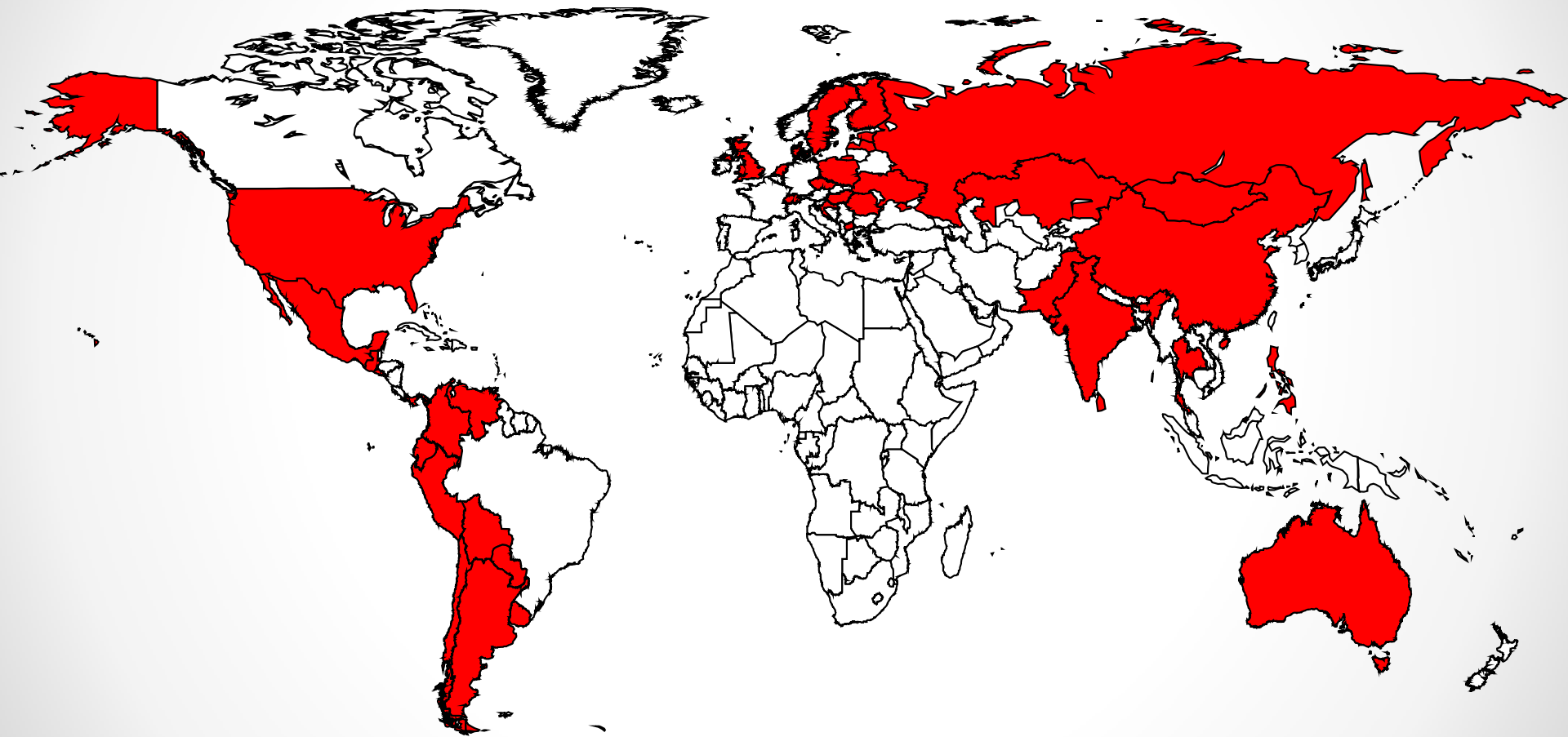
Vícepilířové důchodové systémy ve světě v roce 1985 (dle Světové banky)

Vícepilířové důchodové systémy ve světě v roce 2000 (dle Světové banky)

Vícepilířové důchodové systémy světový předpoklad v roce 2010 (dle SB)

MMF a SB přichází s koncepcí individuálního spoření, připomínající středověký prodej odpustků. Dnes za možnost šťastného prožití stáří

V ČR to připomíná květen 1412, kdy přišli do Prahy pověřenci papeže Jana XXIII., aby v zemích Koruny české prodávali odpustky, kterými se křesťané mohli vykoupit ze svých hříchů. Výnos z jejich prodeje chtěla hlava katolické církve využít na křížovou výpravu proti neapolskému králi. Proti odpustkům se vzedmul obrovský odpor učenců i lidu.

Portrét Jana Husa

(Úryvek z kázání Mistra Jana Husa)

„Tak jako hejno krkavců snesli se na tuto zemi, aby vyklovali každé zrnko zlata a stříbra. Nemají slitování. Jejich srdce zjedovatěla touhou po bohatství. Se vším kupčí, všechno prodávají. Chceš pokřtít dítě? Zaplať! Chceš loupit a vraždit? Zaplať a bude Ti odpuštěno.

Ale pak, kdyby sám ďábel zaplatil, vstoupil by na nebesa?

A za peníze takto vydřené z chudého lidu koně krásné chovají, čeled' nepotřebnou drží, v kostky hrají a na své kuběny kožichy drahé věší, zatímco Kristus chodil bos a neměl, kde by hlavu složil.

Však poznejte se, vy zloději chudého lidu neboť Bůh i lidé vás vidí.“

Svět, včetně ČR, obchází bezpočet krizí, tragédií a vynucených změn. Přírodní katastrofy, změny klimatu, sucho, nedostatek vody a potravin, brakování neobnovitelných zdrojů, zamořená území, migrace obyvatelstva, válečné konflikty, civilizační choroby, degenerace a nízká porodnost euroatlantické civilizace, obrovská zadluženost zemí, regionů i občanů...

Vedle toho sílí neviditelné veličiny korporátního kapitalismu. Jejich špičky tak ovládají přímo či nepřímo trhy, ale i politiky a chování veřejnosti. Oligopoly a kontrolně-sledovací kapitalismus míří k většímu ovládnutí společnosti. Potřebuje k tomu krize a strach.

Datuje se, že v r. 2019 byl zahájen tzv. korporátní puč. Svůj každodenní vliv na důchody a zdravotnictví v praxi nám vyjevuje každodenně světový finanční a farmaceutický koncentrovaný a integrovaný kapitál.

ČR provází dopady podřízené kolonie

- Výkonnost ekonomiky a produktivita práce je nízká
- Zdravotnictví stojí před krizí finanční i personální
- Obrana požívá čím dál více nových zdrojů
- Státní zaměstnanci kritizují platovou nerovnováhu
- Chybí byty, zejména pro mladé rodiny
- Sociální služby jsou v řadě míst nedostupné
- Školství upadá a nedostatečně reaguje na pracovní trh
- Zemědělství nezajišťuje potravinovou soběstačnost
- Spravedlnosti se těžko a dlouho domáháme u justice
- Věda a výzkum stále zaostává za potřebami výroby
- Dopravní i další infrastruktura stárne, údržba nestačí
- Životní prostředí se začíná zhoršovat, zejména ovzduší
- Máme nejnákladnější a nejrozšířenější veřejnou správu
- Zadluženost roste, jistina se nesplácí, rostou i úroky
- Zahraniční závazky se upřednostňují na úkor občanů ČR

Důchodová reforma má vše vyřešit

- Výdaje na důchody představují skutečně 30 % SR.
- Bude to letos téměř 700 mld. Kč + dle rozhodnutí ÚS.
- Drtivou většinu výdajů kryje výběr na DP, který jednotlivé vlády redukovaly a nekryté výdaje rozšířily.
- Důchodový systém je jen pouhou podmnožinou SR.
- Pojem důchodová reforma zní jako zaklínadlo a je často užíván jako mantra, aniž by se řeklo, o co jde.
- Systémová změna by znamenala zbavení se státu velké části tohoto „břemene“, ale postihla pracující.
- Parametrická optimalizace vyžaduje vícezdrojové financování, hledání dalších pravidelných zdrojů.

Květen 2023 je ve znamení horké diskuse

- **Není rok, kdy by nebyly upraveny legislativně zákony související s problematikou důchodů.**
- **I když je signalizováno, že MPSV připravuje změny v důchodech až od r. 2025, řada úprav již probíhá.**
- **Stručně řečeno, stálá parametrická úprava DS, kterou považuje KSČM za logickou a potřebnou, probíhá od r. 1926! Jinak by se systém zhroutil.**
- **Rozebírat náměty, které ještě nejsou v legislativním procesu, je jako různé úvahy v médiích o „kdyby“.**
- **Zainteresovaní pak sledují, jak společnost reaguje na jednotlivé náměty – vystřelené balónky.**

Něco málo k diskutovaným novým vládním návrhům

Zvyšování věku odchodu do důchodu

- Věk odchodu do důchodu bude stanovovat každoročně ČSÚ pro padesátileté (ročníky po r. 1965) tak, aby senioři v průměru strávili v důchodu 21,5 roků jako dnes.
- Tak vypadá sociální inženýrství. Jednak se nebere v úvahu dožití ve zdraví (mladá generace je více oslabena civilizačními nemocemi, značnou otylostí, duševními poruchami, slabou fyzickou zdatností, alergiemi aj.), což předpokládá i vyšší počet invalidních občanů. Druhák zde máme i nemalé krajové rozdíly v délce dožití i dožití ve zdraví.

Nižší nové důchody

- Mezi roky 2026 až 2035 má dojít ke zpomalení růstu nově přiznaných důchodů (o 150 až 200 Kč), neboť se v prvním redukčním pásmu nebude důchod počítat pro zásluhovou složku ze 100 % příjmů.
- Namísto řešení příjmové stránky je navrhováno krácení ve výdajích. Snížený výpočet bude každou valorizací nižším základem ochuzovat všechny nové důchodce. Procentuálně ty méně příjmové nejvíce. Sice zákon hovoří o pojištění, ale stát si kdykoli v produktivním věku občana rozhodne o snížení plnění nároků.

Pomalejší valorizace důchodů

- Prvou fází již vláda spustila razantním retroaktivním snížením mimořádné valorizace. Tu ještě posoudí ÚS ČR. V dalším kroku jde v podstatě o návrat před r. 2018, tedy snížení podílu u zohlednění růstu mezd z poloviny na třetinu. Předpokládá se i jiný postup u mimořádných valorizací, které se v průběhu roku při vyšší inflaci vykryjí jednorázovým příspěvkem.
- Jedná se o recept předchozích pravicových vlád. Osekát výdaje na „přijatelnou“ míru. Tímto krokem se však v čase budou rozevírat více nůžky mezi mzdami a staršími důchody a sníží se náhradový poměr důchod / mzda. Jednorázový příspěvek nebude mít vliv na zvýšení valorizovaného základu k 1. 1. dalšího roku i následně.

Omezení u předčasných důchodů

- Možnost odejít do předčasného kráceného důchodu až 5 let před statutární věkovou hranicí po odvodu pojistného minimálně 35 let se má změnit vyšším krácením, pouze 3 roky předem a až po 40 letech placení pojistného. O možnosti zachování původního režimu pro těžká povolání se jedná.
- Staronové podmínky budou promítnuty do vyššího věku! 40 let pojištění, když pro nárok na starobní důchod se má vrátit doba pojištění na 25 let (?), je tvrdé. Tento krok zvýší počet invalidních důchodů i počet nezaměstnaných a uživatelů dávek v hmotné nouzi. Předčasné důchody už nebudou tak výrazně snižovat nezaměstnanost na úkor důchodového účtu.

Zvýšení minimálního důchodu

- U nároků na starobní důchod (uvádí se doba 35 let pojištění!) se má zvýšit k základní výměře (10 % průměrné mzdy před dvěma léty) minimální procentní výměra z pevné částky 770 Kč rovněž na 10 % průměrné mzdy (v r. 2023 by to bylo navýšení ze 4.810 na 8.080 Kč).
- Tento krok vyvolá diskuse, že 20 % průměrné mzdy je pořád málo. Na druhé straně půjde v řadě případů i o solidaritu těch, kteří poctivě pracovali na plné úvazky a odváděli pojistné, s těmi, kteří pracovali na zkrácené úvazky, byli částečně zapojeni v šedé ekonomice či optimalizovali výdaje a příjmy...

Zvýší se odvody OSVČ

- Povinný minimální vyměřovací základ se má zvýšit postupně během 3 let od r. 2024 z 25 % průměrné mzdy na 40 %. V prvních třech letech podnikání by však původně stanovený odvod zůstal.
- Řekněme spravedlivé, ale nedostatečné řešení. Chce-li stát podporovat živnosti, ať je podporuje z jiných zdrojů, ne na úkor společného solidárního důchodového účtu! Doposud se zaměstnanci solidarizují s řadou OSVČ a v případě zvyšování minimálních důchodů bude toto přerozdělování ještě větší, což přispívá k deficitu a nedostatku peněz v systému prvního důchodového pilíře.

U „dohodářů“ se řetězení bude sčítat

- **Zruší se možnost úniku neplacení pojistného rozmělněním nekolidujícího zaměstnání na více DPP. Příjmy se budou sčítat a součet bude vyměřovacím základem. Pokud přesáhne 10.000, bude podléhat odvodům pojistného. Zaměstnavatelé budou hlásit ČSSZ i zaměstnance pracující na DPP.**
- **Konečně budou pracující ochráněni před nesplněním podmínek pro nárok na důchod a chudobou na stáří. Tato atraktivita v legalizaci šedé ekonomiky ztratí pro podnikatele význam a státu přiteče na 50 mld. Kč!**

Výpočtový základ za rodičovskou

- Jako minimum pro výpočet důchodů se za rodičovskou dovolenou bude počítat aktuální průměrná mzda. U vyšších příjmů je možno zvolit si vyšší výpočet. Při dřívějším nástupu do práce se výdělek bude počítat do 4 let navíc. Jako motivace rychlejšího návratu do pracovního procesu.
- Je otázkou, co chceme motivovat. Propagovanou výchovu v rodině či pracovní aktivity rodičů? Tento přístup nebude zadarmo, pomůže nízkopříjmovým rodinám, ale daleko více vysokopříjmovým jedincům.

Nárok na vdovský i vdovecký důchod

- **Nárok na tyto pozůstalostní důchody, pokud není občan starobním důchodcem, končí po roce, nebo po uplynutí daných podmínek (péče o dítě). Nárok lze jako souběh důchodů obnovit, pokud jeho ukončení skončilo 2 roky před nárokem na důchod. Návrh se z dvouletého období prodlužuje na 5 let po skončení poslední výplaty. V případě uzavření nového manželství tento nárok končí.**
- **Jde o návrat ke zrušené úpravě, který zmírní tvrdost, zavedenou předchozí pravicovou vládou. Novela se opět týká zase jen jedné části seniorů, ale širší.**

Společný vyměřovací základ manželů

- Rozdílnost příjmů manželů se odráží v rozdílnosti výše důchodů, které navíc nezohledňují práci v domácnosti. Po rozvodu či úmrtí partnera s vyšším příjmem je ten druhý nespravedlivě znevýhodněn. Navrhuje se vypočítat penzi za dobu dobrovolného souhlasu, ze společného základu obou. Ochrání to především ženy v domácnosti či s malým příjmem.
- Takové bezpodílové spoluvlastnictví manželů přenesené i na výměru důchodů. Případně určitý typ předmanželské či manželské smlouvy. KSČM podporovala takovýto krok už v Potůčkově komisi.

Koluje po internetu takovýto aktuální vtip – snad se za vtipy ještě nezavírá

A co na to levice?

1. Každý politický subjekt hájí svůj pohled a svůj tým.
2. Bez sblížení, bez konsenzu není vliv uplatnitelný.
3. Dnes je důležitá spolupráce všech s odbory, které jsou pro vládu připomínkovým místem, mají odborné zázemí, prostor v médiích a blíž k lidem.
4. Vyhrocená kampaň k DR vytváří prostor pro volební téma a možnost posílení politického postavení.
5. Důchodová reforma dnes vůbec neléčí aktuální rozpočtové potíže. Je tedy čas na praktický návrh harmonogramu legislativních úprav k ozdravení DS.
6. Hledat zdroje nebude zase až tak těžké, těžké bude je prosadit proti zájmům mocných, které chrání naše pravice i pravý střed, vlastně celá PS PČR!

Náměty, kde jsou zdroje

- Harmonizovat daňový systém ČR s progresivním zdaněním ve vyspělých zemích EU15, a to ne jen u daní z příjmů FO a PO, ale i u majetkových, kapitálových a dalších příjmů.
- Zaměřit větší pozornost na potírání černé a šedé ekonomiku prostřednictvím EET, lepší kontroly aj.
- Přehodnotit optimálnost výdajových paušálů.
- Ošetřit vnitropodnikové finanční transakce mezi domácími firmami s matkami v zahraničí.
- Více zdanit vytvořené výnosy v ČR, které odcházejí mimo naše území.
- Řešit (i na půdě EU) problematiku daňových rájů.
- Optimalizovat podporu rozbujeleho neziskového sektoru.
- Přistoupit k racionalizaci státní a veřejné správy. Atd. atd.

Prostě zabránit dluhové spirále a tempu zadlužování takto.

**Děkuji
všem
za
pozornost**

